

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS ■ CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI

TERMINFO

Yhdestoista vuosikerta • numero • 2 • 1990

Mitä tekemistä
terminologilla on
sanastoprojektissa

Polymeerit ja
komposiitit

TERMINFO

Yhdestoista vuosikerta • numero 2 • 1990

Julkaisija: Tekniikan Sanastokeskus ry

Kustantaja: Valtion painatuskeskus

Toimituskunta:

Pia Kuusela-Opas, päätoimittaja

Olli Nykänen

Domna Repo

Tilaukset:

Valtion painatuskeskus, Lehtitilaukset

PL 516, 00101 Helsinki puh.

90-566 0404

Tilaushinnat vuonna 1990

Kestotilaus 75 mk,

vuoden määräaikainen tilaus 85 mk.

Irtonumero 22 mk.

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Vuonna 1990 Valtion painatuskeskuksen aikakauslehtien irtonumeroita myyvät:

Valtikka-kirjakaupat Helsingissä:

Annankatu 44 ja Eteläesplanadi 4

Valtikka-myyntipisteet:

Akateeminen Kirjakauppa

(Tampere, Oulu, Lappeenranta)

Turun Kansallinen Kirjakauppa

Kirja-Otava, Jyväskylä

Tilaaajarekisterin tietoja voidaan käyttää suoramarkkinoinnissa.

Sisällys

Mitä tekemistä terminologilla on sanas- toprojektissa	3
PIA KUUSELA-OPAS, OLLI NYKÄNEN	
Uusia sanastohankkeita	9
TSK:n vuosikokous	10
LEXIKONORD - pohjoismaista yhteistyötä leksikografian alalla	10
Termipalvelun uusia tietolähteitä	11
Ruotsalainen EY-termistö	
TNC:n termipankkiin	12
Polymeerit ja komposiitit	13
HEIDI SUONUUTI	
Termipalvelu kesälomailee	17
SAMMANDRAG	18
Tarkennusta kierrätys-sanastoon	19

Mitä tekemistä terminologilla on sanastoprojektissa

PIA KUUSELA-OPAS, OLLI NYKÄNEN

Kirjoitus perustuu Tekniikan Sanastokeskus ry:n vuosikokouksen yhteydessä 27. huhtikuuta pidettyyn esitelmään.

Mikä on terminologi?

Monille erikoisalojen ilmauksille käy niin, että kun itse asia tulee tutuksi asiantuntijoiden lisäksi myös ns. suurelle yleisölle, voidaan kyseistä ilmausta ruveta käyttämään sen kummemmin selittämättä, mistä on kysymys. *Terminologille* ei ole vielä näin käynyt, ja siksi onkin paikallaan kertoa lyhyesti, mikä terminologi on, ennen kuin kertoo, mitä tekemistä hänellä on sanastoprojektissa.

Luultavasti yleisin mielikuva, jonka sana *terminologi* herättää, on kuva henkilöstä, joka istuu puhelimen ääressä vastaamassa erityyppisiin termikysymyksiin. Vaikka onkin totta, että termipalvelu vie monen terminologin työajasta ison osan, niin se mitä terminologi itse pitää luonteenomaisimpana tehtävänä, on sanastotyöhön osallistuminen.

Terminologi voidaan määritellä henkilökseksi, joka ammatikseen tekee terminologian periaatteisiin perustuvaa sanastotyötä. Varsinaisen sanastotyön lisäksi terminologin työtehtäviin kuuluu tyypillisesti myös muita siihen läheisesti liittyviä tehtäviä, esimerkiksi lausuntojen antaminen muiden tekemistä sanastoista

Järjestelmällinen erikoisalojen sanastotyö tehdään kyseisen alan asian-

tuntijoiden ja terminologioiden yhteistyönä. Siinä terminologin on tunnettava oma asemansa ja myös oman osaamisensa rajat. Asiantuntija tuntee ammattitermit ja alansa käsitteiden sisällön, terminologi osaa analysoida tätä tietämystä sanastotyön näkökulmasta ja pukea asiat oikeaan esitysmuotoon. Molempia tarvitaan hyvän sanaston tekemiseen.

Sanastotyön organisointi

Sanastotyö on tyypillistä projektiluontoista toimintaa: tietyillä taloudellisilla ja henkilöresursseilla on tietyssä ajassa saatava aikaan tietty tuote, sanasto. Sanastoprojektit ovat useimmiten melko pieniä verrattuna liike-elämän projekteihin, mutta niissäkin kannattaa muodostaa työtä varten selkeä organisaatio, jossa työtehtävät ja vastuualueet eritellään.

Asiantuntijoiden ja terminologin yhteistyö voidaan järjestää karkeasti eriteltynä kahdella tavalla: työryhmäkeskeisesti tai terminologikeskeisesti (ks. kuva 1). Näiden ero on lähinnä siinä, toimiiko sanaston laatijana, ts. käsitejärjestelmien muodostajana ja määritelmien kirjoittajana, asiantuntijoista koottu työryhmä vai terminologi.

Usein kokoontuvan asiantuntijaryhmän toimintaan terminologi voi osallistua monella tavalla. Hän voi toimia pelkästään ulkopuolisena konsulttina tai sanaston tarkastajana, tai hän voi kuulua itsekin työryhmään. Edullisinta on, jos

terminologia käytetään projektisihteerinä, joka valmistelelee käsiteltävän aineiston kokouksia varten. Terminologi voi myös toimia koollekutsujana ja hoitaa suurimman osan kokousrutiineista, vaikka työryhmän puheenjohtajaksi häntä ei yleensä kannata valita.

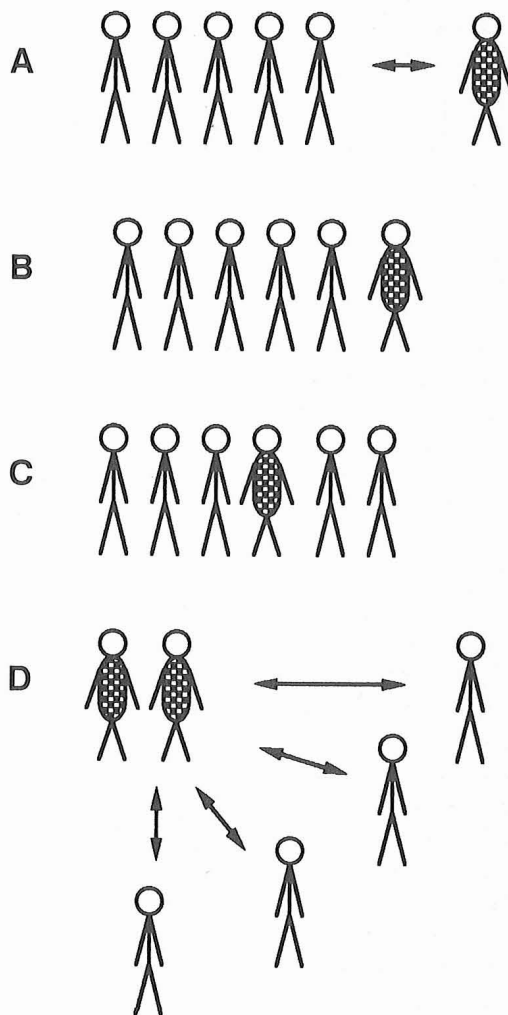
Mitä enemmän terminologi tekee työryhmän puolesta, sitä helpommalla asiantuntijat yleensä pääsevät. Päätösvalta ja samalla vastuu työn tuloksesta on kuitenkin koko ryhmällä.

Terminologikeskeisessä työskentelyssä ei muodosteta lainkaan työryhmää, joka kokoontuisi työstämään itse sanastoa. Sen sijaan sanastoa laatii 1-3 terminologia pitäen jatkuvasti yhteyttä sovittuihin asiantuntijoihin, esimerkiksi puhelimitse ja tarvittaessa tapaamisten muodossa. Sanaston voi myös laatia terminologi yhdessä alan asiantuntijan kanssa, jolloin sekä erikoisalan että terminologian asiantuntemus ovat koko ajan edustettuina ilman raskasta kokouskäytäntöä.

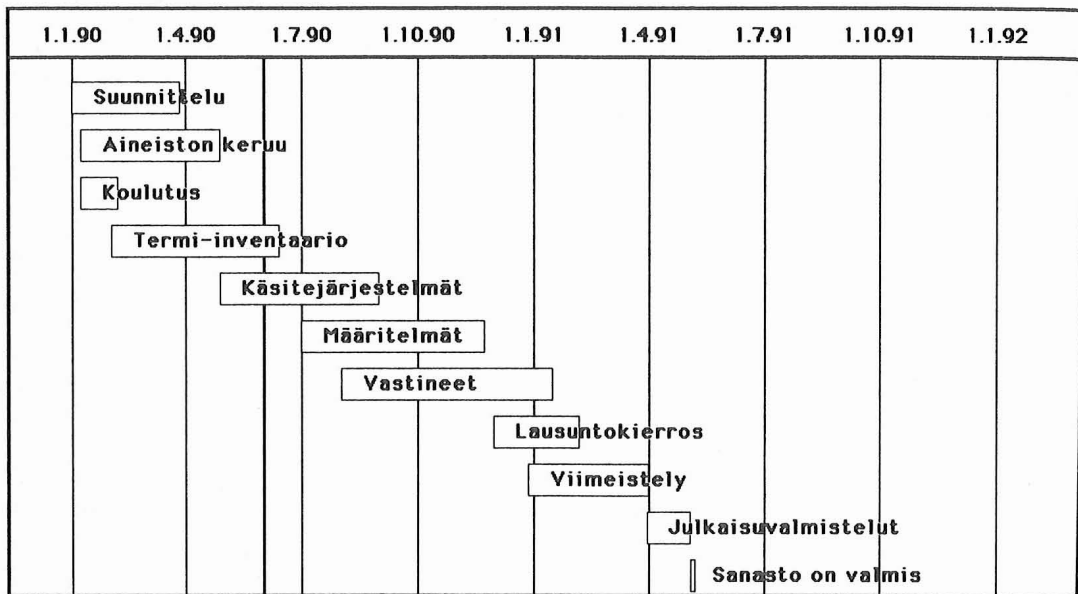
Terminologin työ projektin eri vaiheissa

Kuvassa 2 on esitetty tyypillisen sanastoprojektin aikataulu. Huomautettakoon, että projektin eri vaiheiden kesto on esitetty ainoastaan suhteessa kalenterikuukausiin, joten kaavio ei välttämättä anna todellista kuvaa kunkin vaiheen vaatimasta todellisesta työajasta.

Kuva 2 esittää nimenomaan sellaisen projektin aikataulua, jonka tarkoituksena on laatia sanasto terminologisia työmenetelmiä noudattaen. Tämä näkyy mm. siitä, että projektin yhtenä vaiheena on käsitejärjestelmien laatiminen. Se, että olemme valinneet esimerkiksemme ns. terminologisen sanastoprojektin, ei tietenkään tarkoita sitä, ettei sanastoja tehtäisi muillakin tavoin tai ettei terminologi — tai TSK — voisi osallistua muunkintyyppisiin sanastoprojekteihin.

Kuva 1. Vaihtoehtoja terminologin osuudeksi sanastoprojektissa: terminologi toimii työryhmän ulkopuolisena avustajana (A), jäsenenä (B) tai sihteerinä (C), tai sanaston laatijana asiantuntijoiden avustuksella (D). Malleja A, B ja C voidaan kutsua työryhmä- tai asiantuntijakeskeisiksi, mallia D terminologikeskeiseksi.

Kuva 2. Esimerkki sanastoprojektin aikataulusta.

Vaikka terminologin työmäärä ja -tehtävät projektissa vaihtelevat riippuen siitä, mikä edellä mainituista organisoimismalleista on valittu, terminologia voidaan ja kannattaa käyttää projektin kaikissa vaiheissa. Ja mitä aikaisemmassa vaiheessa terminologi otetaan mukaan, sitä tehokkaampi hänen panoksensa on.

Jotkut sanastojen laatijat kuvittelevat valitettavasti edelleenkin, että hyvä sanasto saadaan vaivattomimmin aikaan kyhäämällä mahdollisimman nopeasti kokoon jotakin, josta terminologi sitten lausuntokierroksella kirjoittaa sanaston. Jos terminologi ei tähän ryhdy, hänen katsotaan hyväksyneen lausunnolla olleen luonnoksen. Lausuntokierroksen tarkoituksena ei kuitenkaan pitäisi olla käsikirjoituksen uudelleenkirjoittaminen.

Terminologin kokemusta kannattaa hyödyntää jo projektisuunnitelmaa tehtäessä. Terminologi tuntee eri työvaiheiden keskinäiset riippuvuussuhteet ja hänellä on näkemystä esimerkiksi siitä, miten paljon eri vaiheet vievät työaikaa.

Työn sujumisen kannalta on ehdottoman hyödyllistä, ellei suorastaan välttämätöntä, että kaikki työryhmän jäsenet tuntevat sanastotyön periaatteet ja

työmenetelmät. Koska on hyvin harvinaista, että työryhmä voidaan koota sellaisista henkilöistä, joille sanastotyö on entuudestaan tuttua, on suositeltavaa uhrata projektin alussa vähintään yksi päivä siihen, että terminologi pitää sanastotyön kurssin työryhmän muille jäsenille.

Kun projektisuunnitelma on tehty, tiedetään mitä ryhdytään tekemään, miksi, kenelle ja missä ajassa. Varsinainen sanastotyö alkaa tämän jälkeen lähdeaineiston määrittämisellä. Lähdeaineistosta tehtävä termi-inventaario sitoo sanastotyön kyseessä olevan alan todelliseen kielenkäyttöön. Ilman sitä on vaarana hairautuminen käsitteisiin ja termeihin, joilla ei todellisuudessa ole käyttöä. Lähdeaineiston valinta on luonnollisesti alansa kirjallisuuden tuntevien asiantuntijoiden tehtävä. Terminologin osuus työn tässä vaiheessa on tyypillisesti neuvojen antaminen siitä, millaisin perustein lähdeaineisto pitäisi valita ja miten paljon sitä tulisi koota.

Seuraavassa vaiheessa lähdeaineisto käydään läpi, ja siitä poimitaan ne termit, jotka kuuluvat laadittavana olevan sanaston alaan. Jos tämä ns. sanastus voidaan antaa terminologin tehtäväksi,

säästetään tavallisesti paljon työtä. Kokemus on osoittanut, että terminologi tai kielenkääntäjä oppii työssään nopeasti erottamaan tekstistä erikoisalojen termit. Asiantuntija saattaa tuntea oman alansa termit tavallaan "liiankin hyvin" ja kiinnittää tekstissä huomionsa enemmän asiasisältöön kuin itse termeihin. Lisäksi kokematon sanastaja poimii lähdeaineistosta usein turhan paljon sellaisia termejä, jotka ovat asiantunteydessään tärkeitä, mutta eivät kuulu laadittavan sanaston alaan.

Kun lähdeaineistosta koottu termi-inventaario on ryhmitelty, voidaan aloittaa käsitejärjestelmien kokoaminen, joka tapahtuu analysoimalla käsitteet ja niiden keskinäiset suhteet. Sanastoprojektin työvaiheista tämä on ehkä se, jossa terminologin ja asiantuntijoiden välinen yhteistyö on kaikkein tärkeintä. On selvää, ettei terminologi yksin pysty analysoimaan sellaisen alan käsitteitä, jota hän ei tunne, ja toisaalta on usein näytännyt myös siltä, etteivät asiantuntijakaan keskenään onnistu jäsentämään tietämystään tavalla, jota hyvän sanaston laatiminen edellyttää. Tehokkaimmaksi työtavaksi on osoittautunut se, että terminologi tekee lähdeaineiston pohjalta käsitejärjestelmäluonnoksen, jonka paikkansapitävyyden asiantuntijat tarkastavat.

Mitä huolellisemmin käsitejärjestelmät on mietitty, sitä helpompi on tietysti laatia systemaattiset määritelmät. Kokemuksemme nojalla uskallamme väittää, että myös määritelmien laatimisessa päästään parhaaseen tulokseen siten, että terminologi laatii alustavat määritelmät, jotka asiantuntijat tarkastavat. Terminologi hallitsee määritelmien laatimisen periaatteet ja asiantuntijat tuntevat alansa käsitteiden sisällön.

Terminologi toimii samalla tässä vaiheessa sopivana "koekaniinina", jonka avulla määritelmien selkeyttä voidaan testata. Terminologinhan pitäisi maalikkona ymmärtää hänelle ennalta tuntematon käsite yksinomaan käsitejärjestelmän ja määritelmän perusteella. Asiantuntijat saattavat joskus erehtyä hy-

väksymään epätarkkojakin määritelmiä, koska he joka tapauksessa ymmärtävät, mistä on kysymys. Terminologin tehtävänä on tehdä ns. hyviä tyhmiä kysymyksiä, joiden perusteella määritelmiä voidaan täsmentää.

Vieraskielisten vastineiden haku kannattaa aloittaa vasta sen jälkeen, kun käsitteet on määritelty. Paras keino varmistua lähtökielen ja kohdekielen välisen käsitteiden vastaavuudesta on tutkia aina myös kohdekielen termien käytöyhteydet ja mahdollisesti käytettävissä olevat käsitteiden määritelmät. Vastineiden haussa voidaan käyttää apuna luotettaviksi tiedettyjä olemassa olevia sanastoja ja sanakirjoja, mutta vieraskielisten termien käyttö olisi aina syytä tarkistaa myös alkuperäisteksteistä tai mahdollisuuksien mukaan kyseistä kieltä äidinkielenään puhuvalta asiantuntijalta.

Tehtävä ei siis ole aivan yksinkertainen vaan vaatii tekijältään hyvää kielitajuja ja toimeksiantajalta ymmärrystä myöntää työhön tarpeeksi resursseja. Koska asiantuntijoiden erikoisosaamista tarvitaan kipeämmin muissa aikavievissä tehtävissä ja koska terminologin pätevyysvaatimukseen yleensä kuuluu hyvä kielitaju ja monipuolinen kielitaito, on perusteltua antaa tehtävä terminologille. Arvokasta apua hän tietysti saa työryhmän asiantuntijajäseniltä.

Kenestä on terminologiksi?

Tehtävien monipuolisuus vaatii terminologilta paljon, oikeastaan kaikkia niitä ominaisuuksia, jotka mainitaan nykyaikaisessa työpaikkailmoituksessa. Täydellistä vaatimusluettelo ei ehkä voida esittää, mutta painotettakoon seuraavassa joitakin seikkoja.

Kielitaidon on oltava hyvä ja monipuolinen, sillä terminologi joutuu lähes aina tekemisiin monikielisen sanastotyön kanssa, tai ainakin lähdeaineistona on sanastoja ja muita tekstejä useilla eri kielillä. Sanakirjassa esitetyt erikieliset vastineet tosin osaa lukea ja jäljentää

kielitaidotonkin, mutta tilanne on aivan toinen, kun joudutaan tutkimaan, vastaavatko erikielisten termien taustalla olevat käsitteet toisiaan.

Terminologin atk-valmiuksien on oltava hyvät. Kun puhutaan sanastojen tallennuksesta, ei kyse juuri milloinkaan ole rutiininomaisesta tietojen syöttämisestä tietokoneeseen. Terminologisen tiedon ominaispiirteiden vaikutus tallennusvaatimukseen on tunnettava, ja tallennustapaa on osattava kehittää uusien tilanteiden tullessa esiin. On myös osattava soveltaa tallennukseen liittyviä periaatteita monissa eri ohjelmaympäristöissä.

Käsittelemäänsä erikoisalaa terminologin ei tarvitse tuntea perin pohjin, sillä työ tehdään asiantuntijoiden kanssa. Sen sijaan terminologin yhteistyökyvyt, sopeutuvaisuus ja halu oppia uutta joutuvat tuostakin koetukselle.

Terminologi on ammattinimike, ei tutkintonimike. Terminologeja ei toistaiseksi valmistu mistään oppilaitoksesta, vaan sellaiseksi voi kouliintua harjoittelun myötä. Tietty tausta on kuitenkin noviisille eduksi. Sopivia valmiuksia antavat sekä kieliopinnot että erikoisalan opinnot, ja lisäksi on oltava vähintäänkin kiinnostusta puuttuvaan "komponenttiin" ja tietenkin terminologiaan. Viime mainitun omaksumisessa hyvä lähtölaulus voi olla vaikkapa osallistuminen TSK:n järjestämälle terminologian kurssille.

Onko terminologista todella hyötyä?

Voidaan esittää argumentteja terminologin käytön puolesta ja vastaan. Terminologin puolesta puhunee eniten yleinen työnjaon periaate, jonka mukaan kussakin työtehtävässä tulee käyttää ammattitaitoista työvoimaa - ja toisaalta ammattitaito kannattaa kohdistaa sinne, missä siitä eniten hyödytään. Niinpä myös kannattaa käyttää sanaston teossa terminologia, joka osaa sii-

hen liittyvän metodiikan, ja säästää siten erikoisalan asiantuntijoiden työaika heidän omiin varsinaisiin työtehtäviinsä. Näin molemmista osapuolista saadaan eniten hyötyä.

Edellä mainittu osaamisen optimointi ei voi olla heijastumatta myös työn laatuun ja samalla kustannuksiin. Kokemustenkin nojalla on perusteltua väittää, että terminologin järkävä käyttö sekä parantaa laadittavan sanaston laatua että vähentää työhön vaadittavaa aikaa ja siten samalla kokonaiskustannuksia.

Terminologin osallistumisen vaikutusta sanaston laatuun on havainnollistettu kuvassa 3. Huomion arvoisin seikka siinä on laatuoptimin sijoittuminen tilanteeseen, jossa terminologin osuus työstä on varsin suuri. Tällöin työ ajatellaan organisoiduksi aiemmin kuvatulla tavalla "terminologikeskeisesti". On kuitenkin varottava ajautumasta huipun yli: ilman asiantuntijoita työ ei onnistu.

Kuvassa 4 on esitetty samasta asiasta hieman dynaamisempi näkemys. Siinä käyrällä A viitataan asiantuntijakeskeiseen työskentelyyn, jossa terminologia käytetään liian vähän, jos ollenkaan. Käyrä T kuvaa tilannetta, jossa terminologin osuus on optimoitu, ollaan siis kuvan 3 huippukohdassa.

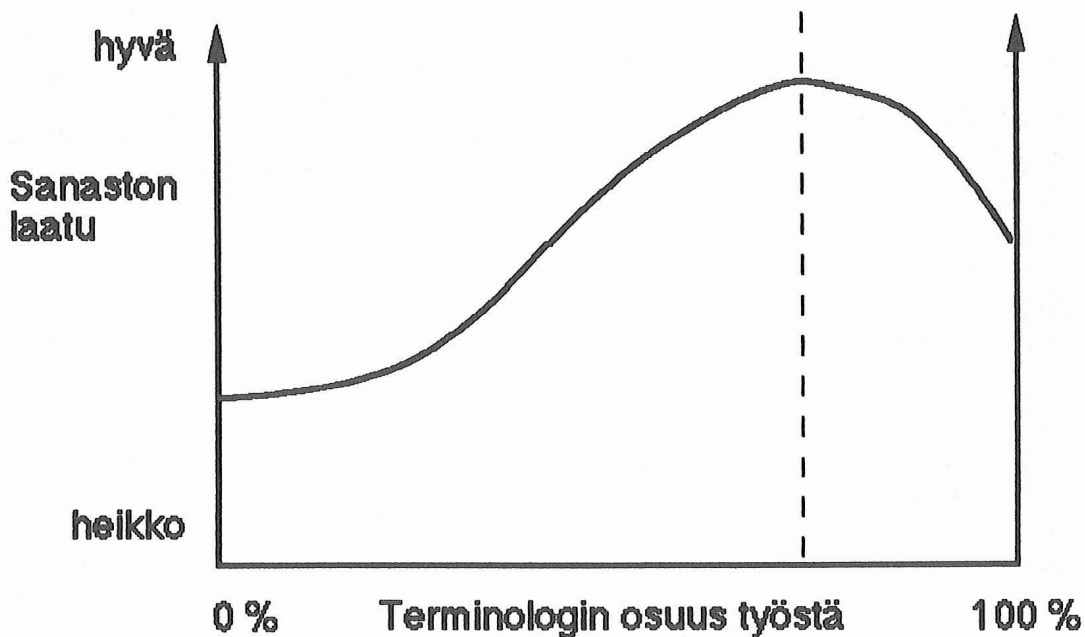
Katkoviiva kuvassa 4 esittää kuvitteellista sanastotyön tavoitetta, tietynlaista ja nyt erityisesti tietynlaatuista sanastoa. Kun terminologia käytetään oikein, tämä tavoite on saavutettavissa vähemmällä työmäärällä ja pienemmin kustannuksin kuin ilman häntä. Toisaalta erittäin hyvän laadun saavuttaminen jopa edellyttää terminologin käytön optimointia. Hyvin alhaisilla laatuavoiteilla voidaan sitten ajatella sitäkin, että ilman terminologiaa selvittää jopa helpommalla.

Terminologin käyttöä vastaan esitettävät perustelut osoittavat yleensä erilaisia ennakkoluuloja tai ehkä vielä useammin tietämättömyyttä. Terminologinen ammattikunta on Suomessa vielä varsin suppea, eikä tietoisuus sen kyvyistä tai edes olemassaolosta ole kiirinyt vielä kaikkialle. Tietämättömyyttä ja

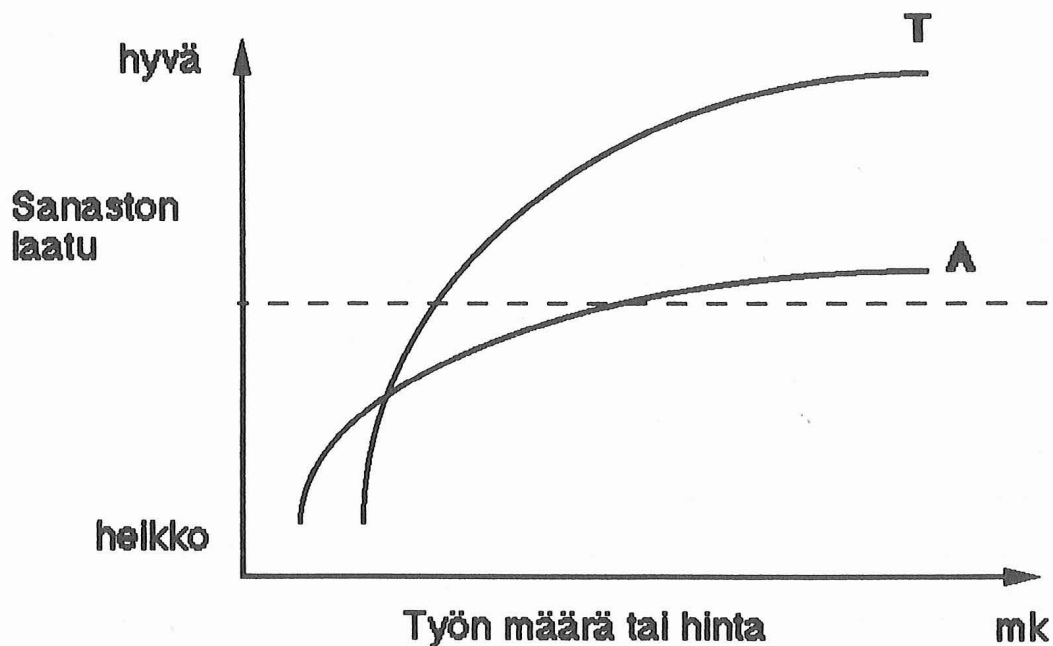
ennakkoluuloja vastaan me Tekniikan Sanastokeskuksen terminologit joudumme taistelemaan päivittäin.

Edellä esittämämme väitteet terminologin vaikutuksesta sanastotyön laatuun asettavat meille melkoisen haas-

teen, sillä mittapuuna ovat oman työme tulokset. Tämän haasteen olemme jo ottaneet vastaan, ja teemme parhaamme osoittaaksemme väitteemme oikeiksi.

Kuva 3.

Kuva 4.

Uusia sanastohankkeita

Standarditermien hakemisto

Tekniikan Sanastokeskuksessa on käynnistetty projekti standarditermien tallentamiseksi termipankkiin. Hankkeen rahoittaa kauppa- ja teollisuusministeriö ja sen tavoitteena on kerätä SFS-standardeissa esiintyvät tekniset ja kaupalliset termit, joille on määritelmät tai vieraskielisiä vastineita (n. 10000-15000 termiä). Termistö on tarkoitettu tallentaa TSK:n TEPA-termipankkiin ja pohjoismaiseen termipankkiin TERMDOKiin.

Satoihin standardeihin hajonneen termistön systemaattinen keruu ja tallentaminen on suureksi hyödyksi mm. EY-prosessiin liittyvässä lainsäädäntötyössä. Ruotsissa SIS-standardeista tallennettu tiedosto, joka sisältää noin 17000 tietuetta, on osoittautunut tehokkaaksi ja käyttökelpoiseksi työvälineeksi.

SFS-termien hakemiston on arvioitu olevan valmis vuoden 1990 loppuun mennessä. Hankkeesta kiinnostuneet voivat kysellä lisätietoja TSK:sta *Olli Nykäselältä* tai *Virpi Kalliokuuselta*, puh. (90) 731 5205.

Asuntorakennussanasto

Ympäristöministeriössä on parhaillaan käynnissä asuntorakentamista koskevan lainsäädännön uudistaminen, jonka yhteydessä selvitetään myös asuntorakentamisen keskeisiä käsitteitä ja termejä. Ministeriö on antanut Rakennustietosäätiölle tehtäväksi toimittaa yhdessä TSK:n kanssa asuntorakennussanaston.

Tarkoituksena on laatia systemaattinen sanasto määritelmineen noin 50:lle käsitteelle molemmilla kotimaisilla kielillä. Sanaston tulisi palvella asumissääntönsien uudistustyötä asuntoalueiden kaavoituksen, asuntosuunnittelun ja asuntorakentamisen sekä mahdollisesti asuntopolitiikan alueilla.

Sanaston lähteenä käytetään nykyistä rakennus- ja asuntosäännöstöä, kunnallisia ohjeita ja rakennusteknistä yleiskielistä kirjallisuutta. Sanaston on tarkoitus olla valmis vuoden 1991 tammiukuussa. Lisätietoja hankkeesta antavat yliarkkitehti *Martti Tiula* Rakennustietosäätiöstä, puh. (90) 694 4911 ja TSK:sta *Olli Nykänen* tai *Virpi Kalliokuusi*, puh. (90) 731 5205.

Sosiaaliturvan sanasto

Huoltaja-säätiö on asettanut toimikunnan vuonna 1981 julkaisemansa nelikielisen *Sosiaaliturvan sanaston* uusimiseksi. Työ aloitettiin vuoden alussa ja projektisuunnitelman mukaan sanaston on määrä valmistua kesällä 1992.

Uuteen sanastoon otetaan mukaan noin 1000 suomalaisen sosiaalihuollon ja sosiaaliturvan alaan kuuluvaa käsitettä, joista noin 200 määritellään. Suomenkielisille termeille etsitään ruotsin-, englannin- ja saksankieliset vastineet. Lisätietoja hankkeesta saa *Pia Kuusela-Oppaalta* tai *Olli Nykäselältä*, puh. (90) 731 5205.

TSK:n vuosikokous

Tekniikan Sanastokeskus ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 27. huhtikuuta liikenneministeriön juhlasalissa. Edustettuna oli 30 jäsenyhteisöä. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 1989 toimintakertomus ja tilinpäätös sekä vuoden 1991 alustava toimintasuunnitelma ja alustava talousarvio. Lisäksi käsiteltiin *Krista Varantolan* raporttia *Tekniikan suomi yhdentyvässä Euroopassa* ja Tekniikan Sanastokeskus ry:n hallituksen käymiä yhteistyöneuvotteluja.

Varantolan raporttia koskevia lausuntoja oli kokoukseen mennessä saatu jäseniltä seitsemän. Ne luettiin kokouksessa. Useimmissa lausunnoissa on tehty kannanotto raportissa esitettyjen toimenpide-ehdotusten puolesta. Käydyn keskustelun yhteydessä hallituksen puheenjohtaja *Matti Kaario* tote-

si, että lausunnot raportista ovat edelleen tervetulleita.

Hallituksen puheenjohtaja kertoi Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen sanoneen irti yhteistyösopimuksen TSK ry:n kanssa. Kokoukselle luetussa irtisanomiskirjeessä puhuttiin TSK:n toiminnan laajentumisesta ja mahdollisuudesta, että TSK haluaisi harkita kokonaan uuttakin organisaatiota. TSK ry:n ja KKTK:n yhteistyötä on toistaiseksi sovitettu jatkettavan erillisjärjestelyin vuoden 1990 loppuun.

Yhteistyön jatkamiseksi TSK:n hallitus on aloittanut neuvottelut KKTK:n kanssa. TSK:ta edustavat neuvotteluisissa hallituksen puheenjohtaja *Matti Kaario* ja varapuheenjohtaja *Gustav Dahlberg*. Neuvottelujen sisällöstä tai alustavista tuloksista ei kokouksessa vielä kerrottu.

LEXIKONORD - pohjoismaista yhteistyötä leksikografian alalla

Göteborgissa järjestettiin 11.-13. toukokuuta Pohjoismaisen kielisihteeristön ja Göteborgin yliopiston koollekutsuma pohjoismaisten leksikografien konferenssi LEXIKONORD (LEXIkografisk KOMPetens i NORDen). Konferenssissa esiteltiin nykyaikaisen leksikografian eri aspekteja ja joitakin käynnissä olevia sanakirjahankkeita (mm. *Svenska Akade-*

miens ordbok) sekä keskusteltiin pohjoismaisen yhteistyön tarpeesta leksikografian alalla.

Suomalaisten leksikografien osuus konferenssin osanottajista oli hämmästyttävän pieni verrattuna siihen kuinka monta suurta sanakirjahanketta Suomessa on meneillään. Näistä oli esillä vain suuren suomalais-ruotsalaisen sa-

nakirjan julkaisuhanke, joka toteutetaan WSOY:n ja Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen yhteistyönä. Hanketta esitteli sanakirjan päätoimittaja *Birgitta Romppanen* WSOY:stä.

Helsingin yliopiston yleisen kielitieteen professori *Fred Karlsson* tarkasteli esitelmässään kielitieteen ja leksikografian yhtymäkohtia ja otti tehtäväkseen kertoa myös suomalaisista yksikielisistä sanakirjaprojekteista.

Pohjoismaisesta yhteistyöstä konferenssissa todettiin yksimielisesti, että kiinnostusta ja tarvetta sellaiseen on myös leksikografian alalla. Yhteistyön muodoista päätetään vuoden kuluttua Oslossa järjestettävässä konferenssissa, jossa on tarkoitus perustaa pohjoismainen leksiografian yhteistyöfoorumi.

Toivottavasti suomalaisten leksikografien harvalukuisuus Göteborgin konferenssissa ei ole suoraan verrannollinen heidän kiinnostukseensa pohjoismaista yhteistyötä kohtaan.

Leksikografisen yhteistyön järjestämisessä pyritään samantyyppiseen malliin kuin pohjoismaiset terminologit ovat NORDTERMissä päätyneet. NORDTERMIn edustajia olikin konferenssissa paikalla ja he korostivat puheenvuorossaan pohjoismaisen yhteistyön hedelmällisyyttä, joskin toisaalta pyrkivät tuomaan esiin myös yhteistyön ongelmallisia alueita. NORDTERMiläisistä paikalla olivat mm. *Håvard Hjulstad* RTT:stä ja *Kjell Westerberg* TNC:stä sekä TSK:n hallituksen jäsen *Krista Varantola*.

Termipalvelun uusia tietolähteitä

TSK:n termipalvelun tietolähteinä käytetään pääasiassa omaa kirjastoa ja termipankkia TEPAa, mutta jo jonkin aikaa meillä on ollut käytettävissämme myös ulkomaisia termipankkeja: Kanadan liittovaltion kaksikielinen (englanti, ranska) TERMIUM sekä pohjoismaiseen CD-ROM-termipankkiin sisältyvät termipankit.

CD-ROM-TERMIUM

TSK:lla on pitkäaikaiset hyvät suhteet Kanadan kaksikielisyyssasioista vastaavan ministeriön terminologiaosastoon ja niinpä olemmekin alusta asti osallistuneet TERMIUMin CD-ROM-kokeiluprosjektiin. Näin olemme saaneet maksutta

käyttöömme kerran vuodessa päivitetyn version CD-ROM-TERMIUMista. Levystä on ollut hyötyä sekä sanastotyön että termipalvelun apuvälineenä. Juuri äskettäin saimme taas käyttöömme uusimman version TERMIUMista CD-ROMilla.

Varsinainen TERMIUM sisältää tällä hetkellä noin pari miljoonaa termitietuetta, joista noin puolet on otettu CD-ROM-versioon. Tietueet kattavat aihepiiriltään periaatteessa koko Kanadan liittovaltion hallinnon toiminta-alat eli käytännössä koko yhteiskunnan. Huomattavan suuri osa tietueista käsittelee kuitenkin teollisuuden termejä (yli 100 000). Muita suuria aloja ovat esimerkiksi kuljetus ja kuormaus, luonnontieteet ja matematiikka sekä hallinto ja talous.

EURODICAUTOM

TSK on vastikään saanut käyttöoikeiden myös EY:n komission ylläpitämään suorakäyttöiseen termipankkiin EURO-DICAUTOMiin. EURODICAUTOM sisältää yli 420 000 termitietuetta mm. tieteen ja tekniikan eri aloilta sekä yli 120 000 lyhennettä. Termipankki kattaa kaikki muut EY:n viralliset kielet paitsi kreikan. Termipankkia päivitetään kuukausittain noin 2000 uudella tietueella.

Haku TERMIUMista on termipalve-

lun asiakkaille maksutonta, mutta jos asiakas haluaa vastausta etsittävän myös EURODICAUTOMista, laskutamme tästä hausta asiakkaalta tietoliikennemaksun aiheuttamat kustannukset.

Järjestämme perjantaina 28.9. klo 13.00—16.00 termipankki esittelyn, jossa voi tutustua TERMIUMin ja EURODICAUTOMin lisäksi myös pohjoismaiseen TERMDOKiin ja TSK:n omaan TEPAan. Tilaisuudesta kiinnostuneiden toivotaan ilmoittautuvan viimeistään 14.9. *Virpi Kalliokuuselle* p. (90)731 5205.

Ruotsalainen EY-termistö TNC:n termipankkiin

Suomessa ilmestyi maaliskuussa *Krista Varantolan* tekemä ja SITRAn rahoittama selvitys sanastotyön merkityksestä nyky-yhteiskunnassa (ks. *Terminfo 1990:1*). Selvityksessä tutkittiin myös TSK:n asemaa, sen nykyisiä ja tulevia tehtäviä suomalaisessa ja kansainvälisessä sanastotyössä.

Selvitystä varten tehdyistä haastatteluista kävi ilmi mm. se, että monet eri tahot pitävät yhtenä sanastotyön tärkeänä ajankohtaisena alueena EY-lainsäädännön suomentamiseen liittyvää sanastotyötä. Varantolan mukaan suomalaista EY-termistöä luotaessa ja rekisteröitäessä kannattaisi hyödyntää Tekniikan sanastokeskuksen terminologista osaamista ja olemassa olevaa termipankkia. TSK:n termipankin kautta suomalainen EY-termistö olisi helposti kaikkien sitä tarvitsevien saatavilla ja niin haluttaessa myös liitettävissä CD-ROMilla olevaan pohjoismaiseen termipankkiin.

Ruotsissa samaisesta ideasta on nyt edetty konkreettisiin toimenpiteisiin. Ruotsin EY-komissio on tehnyt EY-termistön tallentamisesta yhteistyösopimuksen Tekniska nomenklaturcentralenin (TNC) kanssa. Varsinaisesta termien keräämisestä vastavat EY-tekstien kääntäjät, TNC:n tehtävänä on toimittaa kertyneestä termi-inventaariosta termitie-
tueet ja tallentaa ne termipankkiinsa. Näin syntyvää tietokantaa TNC käyttää myös EY-kääntäjille ja muille tätä termistöä tarvitseville tarkoitettun termipalvelun järjestämiseen.

Asiasta sopineet ruotsalaiset osapuolet ovat sitä mieltä, että yhteistyö Suomen ja Norjan kanssa olisi erittäin tärkeää. Suomi ja Norjahan ovat joka tapauksessa saman tehtävän edessä ja tekniset valmiudet tällaiselle yhteistyölle on olemassa.

Polymeerit ja komposiitit

HEIDI SUONUUTI

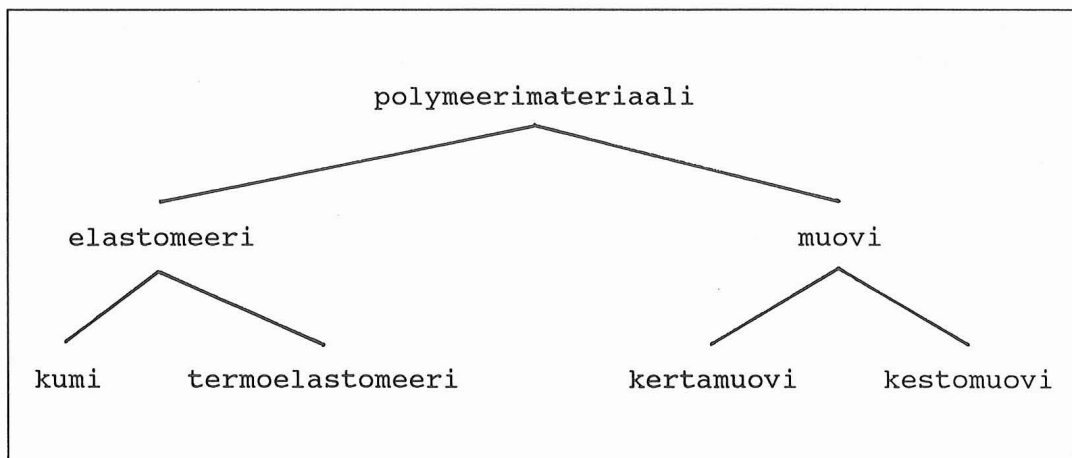
Kemiaa pidetään alana, jonka termistö on asiantuntijalle "rautaisen loogista" ja asiaa tuntemattomalle suorastaan ylitsepääsemättömän vaikeata. Uutta muovisanastoa (ks. *Terminfo 1989:2*) laativa työryhmä on projektin aikana todennut, ettei tuo "rautainen logiikka" ole mikään itsestäänselvyys edes kemisteille. *Heidi Suonuuti* on koonnut työryhmän käsittelemästä aineistosta minisanaston, johon sisältyvien käsitteiden kanssa monet maallikotkin, eivät käännyt, joutuvat silloin tällöin tekemisiin. Aivovoimistelu maksaa vaivan!

Polymeeri on aine, jonka molekyyli on muodostunut useista pienemmistä molekyyleistä, monomeereistä. Polymeeroitumisessa monomeeri ei yleensä säily täysin muuttumattomana, ja siksi muutunutta polymeerimolekyylin osaa ei nimitetä *monomeeriksi* vaan *meeriksi*.

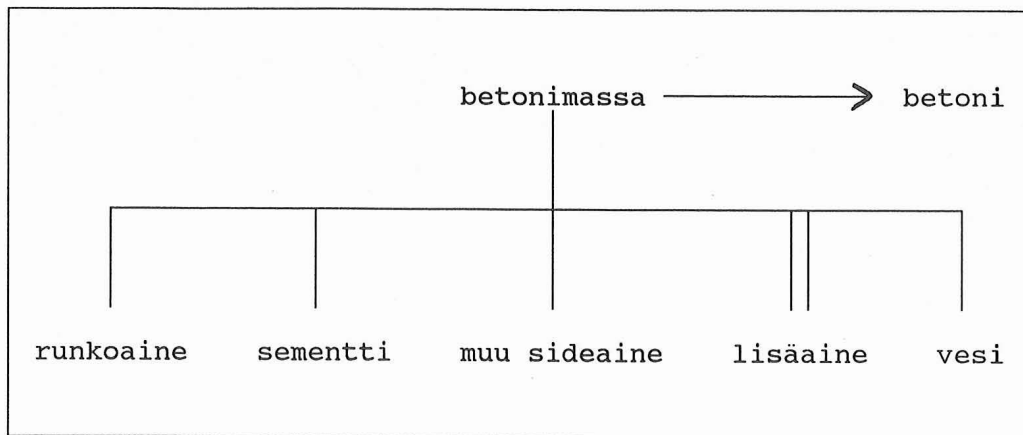
Luonnossa esiintyvien ja synteettisten polymeerien määrä on lähes rajaton. Polymeereja sellaisenaan käytetään verraten vähän. Käytännössä niihin sekoitetaan lähes aina erilaisia lisäaineita. Erästä osaa tällaisista polymeerimateriaaleista tarkastellaan Muoviyhdistyksen ja TSK:n muovisanastoprojektissa sekä siihen liittyvässä sivuprojektissa, joka käsittelee polymeerimateriaalien käyttöä sillankorjauksessa. Tarkasteltavat käsitesuhteet on esitetty kaaviossa 1.

Polymeerimateriaalit jaetaan elastomeereihin ja muoveihin sen mukaan, miten venyviä ne ovat. Elastomeerit venyvät alkuperäiseen verrattuna vähintään kaksinkertaiseen pituuteen, muovien venyvyys on pienempi.

Elastomeerit jaetaan edelleen kumeihin ja termoelastomeereihin sen mukaan, miten helposti ne ovat lämmöllä uudelleen muovattavissa. Samalla pe-

Kaavio 1. Polymeerimateriaalien käsitejärjestelmä

Kaavio 2.

rusteella jaetaan muovit vain kerran muovautuviin kertamuoveihin ja moneen kertaan uudelleen muovautuviin kesto-muoveihin.

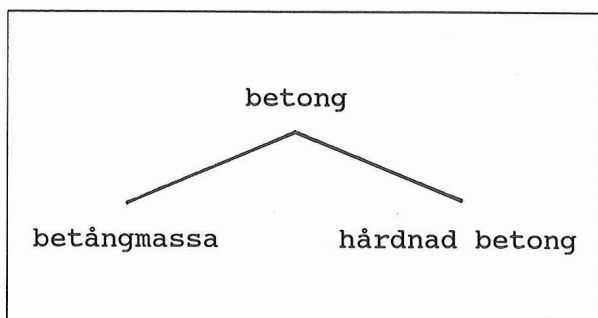
Varsinkin muoveihin lisätään usein kestävyyttä lisääviä lujitteita. Näin saadaan lujitemuoveja, jotka lasketaan komposiitteihin, joita saatetaan nimitää myös *yhdiste-* tai *yhdistelmä-* *materiaaleiksi*.

Komposiiteista ehkä tunnetuin on betoni. Suomen rakennusmääräyskokoelman määritelmän mukaan betoni on rakennusaineena käytettävä betonimassasta kovettumalla syntyvä komposiitti. Betonimassa puolestaan on sementin, runkoaineen, ja veden seos, joka saattaa sisältää myös lisäaineita ja muitakin sideaineita kuin sementtiä. Betoni on siis kovettunut tuote ja sisältää aina sementtiä. Ainakin Suomen rakennusmääräyksissä tämä pätee myös ruotsik-

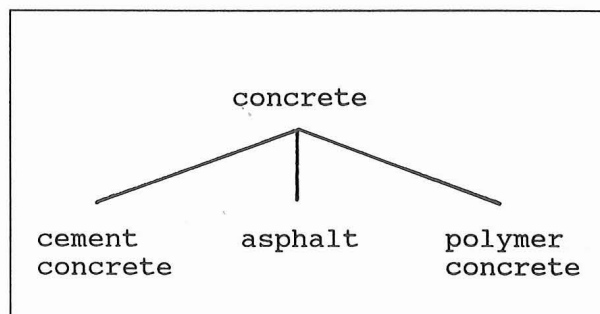
si. Ennakkotietojen mukaan myös Euroopan standardisoimisjärjestö CEN määrittelee betonin näin. Käsitesuhteita kuvaa kaavio 2.

Ruotsin ruotsissa käsitesuhteet ovat hieman toiset: 'betong' voi olla joko 'betongmassa' tai 'hårdnad betong'. (Kaavio 3.) Englannin kielen käsitejärjestelmä poikkeaa vielä enemmän: "concrete" ei välttämättä sisällä lainkaan sementtiä ja sen lajeihin kuuluu esimerkiksi asfaltti. (Kaavio 4.)

Tässä niin kuin monissa muissakin tapauksissa englannin kielen käsitteistö pyrkii vaikuttamaan muihin kieliin. Se tuntuu suomessakin niin, että betonin käsite pyrkii laajenemaan muihinkin kuin sementtituotteisiin. Harmonisointiprosessi on vielä kesken ja vasta aika näyttää, mihin päädytään. Siihen saakka on näissäkin termeissä syytä olla tarkkana.

Kaavio 3.

Kaavio 4.

Sanasto

1

polymeeri

sv	polymer
en	polymer ¹
de	Polymer <i>n</i>
fr	polymère <i>m</i> ¹
ru	полимер <i>m</i> ¹

aine, jonka molekyylit pieniä epäsäännöllisyyksiä lukuunottamatta koostuvat monesta yhteen liittyneestä rakenneyksiköstä, joiden lukumäärä on niin suuri, että muutaman yksikön lisäys tai vähenys ei vaikuta aineen ominaisuuksiin

Rakenneyksiköt voivat olla keskenään samanlaisia tai erilaisia. Jos polymeeri koostuu useantyyppisistä rakenneyksiköistä, sen sanotaan olevan kopolymeeri. Jos kaikki rakenneyksiköt ovat samanlaisia, polymeeri on homopolymeeri.

Polymeerien nimet johdetaan usein rakenneosien kemiallista koostumusta kuvaavista systemaattisista nimistä; esimerkiksi *polyakrylaatti*, joka muodostuu akrylaateista, *polypropeeni*, jonka rakenneosat ovat propeenia tai *polyeteeni* (ei: polyteeni), jonka rakenneosat ovat eteeniä. Kopolymeerien nimet voidaan muodostaa kaikkien rakenneosien nimistä, esimerkiksi *akrylinitriili/butadieeni/styreeni*, *fenoli/formaldehydi* tai *isobuteeni/isopreeni*. Systemaattiset nimet ovat usein pitkiä ja sen vuoksi niistä käytetään yleensä standardisoituja lyhenteitä.

Alkuperältään polymeerit voivat olla joko luonnonpolymeerejä tai keinotekoisia eli synteettisiä polymeerejä sekä epäorgaanisia (esim. silikoni-muovit) tai orgaanisia polymeerejä.

2

monomeeri

sv	monomer
en	monomer ¹
de	Monomer <i>n</i>
fr	monomère <i>m</i> ¹
ru	мономер <i>m</i> ¹

aine, jonka molekyylit kykenevät reagoimaan keskenään tai toisten samalla tavoin reagoivien molekyyliden kanssa niin, että syntyy *polymeerejä*

3

meeri

sv	mer; mieluummin kuin: basenhet; ei: monomer enhet
en	monomeric unit ¹ , mer ¹ , monomer unit
de	Mer <i>n</i>
fr	motif <i>m</i> monomère ¹ , mère <i>m</i> ¹
ru	мономерная единица <i>f</i> ¹

yhdestä *monomeerimolekyylistä* muodostunut *polymeerimolekyylin* osa

4

polymeerimateriaali

sv	polymermaterial <i>n</i> ; mieluummin kuin: makromolekylärt material, polymert material
en	polymeric material
de	Polymermaterial <i>n</i>
fr	matériau <i>m</i> polymérique
ru	

lisäaineita sisältävä tekninen *polymeeriseos*

Polymeerimateriaalin tärkeimmät lajit ovat *muovit* ja *elastomeerit*.

5

elastomeeri, elasti

sv	elast; ei: elastomer
en	elastomer ¹
de	Elastomer <i>n</i>
fr	élastomère <i>m</i> ¹
ru	эластомер <i>m</i> ¹

polymeerimateriaali, jonka venyvyys on suuri tai lähes rajaton; vrt. *muovi*

Elastomeerikappale voidaan venyttää katkeamatta vähintään kaksinkertaiseen pituuteen ja kuormituksen loputtua se palautuu lähes entiseen muotoonsa.

Elastomeerit jaetaan *termoelastomeereihin* ja *kumeihin*.

6

kumi

sv	gummi <i>n</i>
en	rubber ¹
de	Gummi <i>n</i> , Kautschuk <i>m</i>
fr	caoutchouc <i>m</i> ¹
ru	каучук <i>m</i> ¹

vain vaikeasti lämmöllä uudelleen muovautuva *elastomeeri*, jota valmistetaan kautsukasvien maitiaisnesteestä tai synteettisesti; vrt. *termoelastomeeri*

7

termoelastomeeri

sv	termoelast, TPE; mieluummin kuin: termoplastisk elast; ei: termoplastiskt gummi
en	thermoplastic elastomer ¹
de	thermoplastisches Elastomer <i>n</i>
fr	élastomère <i>m</i> thermoplastique ¹
ru	термопластичный эластомер <i>m</i> ¹

lämmöllä helposti uudelleen muovautuva *elastomeeri*, jonka muodonpitävät voimat ovat fysikaalisia; vrt. *kumi*

8

muovi

sv	plast; ei: konstharts, plastic
en	plastic ¹
enGB	plastics <i>pl</i>
de	Kunststoff <i>m</i> , Plast <i>m</i>
fr	plastique <i>m</i> ¹ , matière <i>f</i> plastique ¹
ru	пластмасса <i>f</i> ¹ , пластик <i>m</i> ¹

vain rajallisesti venyvä *polymeerimateriaali*, jota voidaan muovata halutun muotoiseksi kappaleeksi paineen ja lämmön avulla; vrt. *elastomeeri*

Muovit jaetaan *kertamuoveihin* ja *kestomuoveihin*.

9

kertamuovi

sv	hårdplast
en	thermosetting plastic ¹ , thermoset plastic ¹ , thermoset ¹
de	wärmehärtbarer Kunststoff <i>m</i>
fr	plastique <i>m</i> thermodurcissable ¹ , plastique <i>m</i> thermodurci ¹ , thermodurci <i>m</i> ¹
ru	термореактивная пластмасса <i>f</i> ¹ , реактопласт <i>m</i> ¹

muovi, jota voidaan muovata vain kerran, koska käsittelyn uusiminen johtaa aineen kemialliseen hajoamiseen; vrt. *kestomuovi*

10

kestomuovi

sv	termoplast
en	thermoplastic ¹
de	Thermoplast <i>m</i>
fr	thermoplastique <i>m</i> ¹
ru	термопласт <i>m</i> ¹

muovi, jota voidaan muovata useammin kuin kerran; vrt. *kertamuovi*

11

komposiittimateriaali, komposiitti

sv	komposit, kompositmaterial <i>n</i>
en	composite ¹
de	Verbundstoff <i>m</i>
fr	composite <i>m</i> ¹
ru	МНОГОКОМПОНЕНТНЫЙ <i>m</i> ¹

materiaali, joka koostuu kahdesta tai useammasta selvästi erottuvasta faasista, joista toinen, tavallisesti yhtenäinen faasi, toimii sideaineena ja toinen, esimerkiksi rakeinen tai kuitumainen, runkoaineena

Komposiitti saattaa olla materiaalien sekoite tai yhdistelmä erillisistä materiaalikerroksista tai -komponenteista. Esimerkiksi vaneri, *betoni* ja *lujitemuovi* ovat komposiitteja.

12

lujitemuovi

sv	armerad plast, AP
en	reinforced plastic ¹
de	verstärkter Kunststoff <i>m</i>
fr	plastique <i>m</i> renforcé ¹
ru	упрочненная пластмасса <i>f</i> ¹

komposiittimateriaali, joka koostuu muovista ja lujitteesta, jonka tarkoituksena on parantaa kuormituksen- tai kulutuksen-kestävyyttä

13

betoni

sv	~ betong
en	~ concrete
de	~ Beton <i>m</i>
fr	~ béton <i>m</i>
ru	бетон <i>m</i> ¹

rakennusaineena käytettävä *betonimassasta* kovettumalla syntyvä *komposiittimateriaali*

14

betonimassa

sv	~ betongmassa
en	~ fresh concrete
de	~ Frischbeton <i>m</i>
fr	~ béton <i>m</i> frais
ru	свежеизготовленная бетонная смесь <i>f</i> , свежеуложенная бетонная смесь <i>f</i>

kovettuva sementin, runkoaineen, ja veden seos, joka saattaa sisältää myös lisäaineita ja muita sideaineita kuin sementtiä

1 ISON standardisoima termi

Termipalvelu kesälomailee

Termipalvelijat viettävät kesälomansa tänä vuonna elokuussa. Termipalvelun puhelimeen vastaa 30. heinäkuuta läh-

tien puhelinvastaaja, joka kertoo, että termikysymyksiä otetaan vastaan taas maanantaina 27. elokuuta.

SAMMANDRAG

Terminolog och ordlisteprojekt

Pia Kuusela-Opas och *Olli Nykänen* berättar på s. 3-8 vad en terminolog har för funktion i ett ordlisteprojekt. Artikeln bygger på föredrag som författarna höll vid TSKs årsmöte den 27 april.

I artikeln beskriver författarna bl.a. alternativa organisationsformer för samarbetet mellan fackexperter och terminologer samt olika faser i ett ordlisteprojekt och terminologens roll i dessa. Författarna räknar också upp några kvalifikationer som terminologen bör ha och anför sina argument för terminologens medverkan i ordlisteprojekt.

Nya ordlisteprojekt

Artikeln på s. 9 presenterar tre nyligen igångsatta ordlisteprojekt. TSK håller på att utarbeta ett register över tekniska och kommersiella termer som förekommer i SFS-standarder. Registret skall inmatas i TSKs termbank.

Bygginformationsstiftelsen och TSK bedriver ett samarbetsprojekt med syftet att åstadkomma en ordlista för bostadshus, med ca 50 termer och definitioner på båda inhemska språken.

Den *Socialskyddsordlista* som utgavs av Huoltaja-säätiö 1981 omarbetas. Den nya upplagan skall innehålla ca 1000 termer varav 200 med definitioner.

TSKs årsmöte

TSKs årsmöte ägde rum den 27 april i trafikministeriets festsal. Diskussionerna refereras i korthet på s. 10.

LEXIKONORD

Nordisk språksekretariat och Göteborgs universitet arrangerade en konferens med namnet LEXIKONORD (Lexikografisk kompetens i Norden) i Göteborg den 11-13 maj. En kort rapport från konferensen finns på s. 10.

Termtjänstens nya informationskällor

TSKs termtjänst har nyligen fått till sitt förfogande två nya informationskällor, den senaste CD-ROM-versionen av den kanadensiska termbanken TERMIUM och EGs termbank EURODICAUTOM. Termbankerna presenteras på s. 11-12.

Svensk EG-terminologi till TNCs termbank

I Sverige har man fattat beslut om att svensk EG-terminologi skall matas in i TNCs termbank. Termerna excerperas av EG-översättare och arbetsgrupper och TNC fungerar som termbankssekretariat. (s. 12)

Polymerer och kompositer

Terminfos miniordlista består denna gång av termer som hänför sig till polymerer och kompositer. Listan har sammanställts av *Heidi Suonuuti* och den bygger på materialet från två pågående

projekt. Begreppsscheman och motsvarigheter på flera språk ingår. (s. 13)

Termtjänsten sommarstängd

TSKs termtjänst är stängd från den 30 juli till den 26 augusti.

Återvinningsordlistan justerad

I Terminfos nummer 1989:4 ingick en miniordlista över termer som hänför sig till återvinning. I nästa artikeln ges rättelser och förklaringar till några svenska motsvarigheter: *siistaus*, *rening av returråvara*; *uusiomassa*, *returfibermassa*; *uusiopaperi*, *returfiberpapper*.

Tarkennusta kierrätys-sanastoon

Terminfon numeroon 1989:4 sisältyi pieni kierrätys-sanasto, jonka ruotsinkielisiin vastineisiin olemme saaneet tarkennusta.

Kierrätys-sanastoon sisältyneen termin *siistaus* ruotsinkieliseksi vastineeksi antamamme *raffinering* herätti muutamissa lukijoissa hämmästyttä, melkein pä närkästyttäkin. Vastineeksi tarjottiin *raffineringin* sijasta termejä *avfärgning* ja *avsvärtning*, mikä johtunee siitä, että termiä *siistaus* on suomen kielessä tähän saakka käytetty lähes yksinomaan keräyspaperin siistauksesta. Kierrätys-sanastossamme 'siistaus' on kuitenkin tarkoituksella määritelty niin laajasti, että se kattaa myös muun jätteen puhdistuksen, joten sitä vastaava ruotsinkielinen termi ei voi olla *avfärgning*, joka on suomeksi *keräyspaperin siistaus*.

Laatiessamme kierrätys-sanastoa luulimme käyttämämme ruotsalaisen lähdeaineiston perusteella, että ruotsin kielen käsite 'raffinering' kattaisi kaksi suomen käsitettä, nimittäin 'raffinoinnin' ja 'siistauksen'. Pohdittuamme asiaa uudelleen asiantuntijoiden kommenttien

pohjalta vakuutuimme siitä, ettei näin todellakaan ole. *Siistauksen* tarkin vastine lienee *rening av returråvara* tai tekstiyhteydestä riippuen pelkkä *rening*.

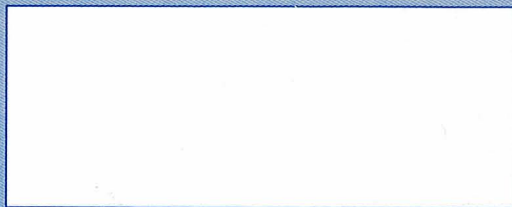
Toinen seikka, josta saimme palautetta, oli termien *uusiomassa* ja *uusiopaperi* ruotsinkieliset vastineet *återvinningsmassa* ja *återvinningspapper*, joita sekä suomalaiset että ruotsalaiset terminologit ja kielenhuoltajat ovat yrittäneet tarjota käyttöön. Sitkeästä yrittämisestä huolimatta termit eivät ole vakiintuneet.

Ruotsissa alan asiantuntijat käyttävät termiä *returfiberbaserat papper* ja maallikot tavallisimmin ilmausta *miljövänligt papper*. *Uusiopaperia* ei kuitenkaan pitäisi kääntää termillä *miljövänligt papper*, joka voi tarkoittaa myös esimerkiksi valkaisematonta ensiöpaperia.

Koska *återvinningsmassa* ja *återvinningspapper* eivät ole saaneet tuulta purjeisiinsa, on Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen ruotsin kielen toimisto TNC:tä ja alan asiantuntijoita kuultuaan päättänyt tästä lähtien suosittaa termejä *returfibermassa* ja *returfiberpapper*. Tähän suositukseen yhtyy myös TSK.

00430/14

**TEKNIIKAN SANASTOKESKUS RY (TSK)
CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI RF**

TSKn ensisijaisena tehtävänä on saada aikaan suomen- ja ruotsinkielisiä tekniikan alojen sanastoja.

TSK on perustettu 1974, ja sen jäseninä on teollisuus- ja liikelaitoksia, käännöstoimistoja ja aatteellisia yhdistyksiä.

TSK toimii yhteistyössä Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kanssa.

TSKn sanastotyön päämuotoja ovat osallistuminen sanastoryhmien työskentelyyn, sanastoluettelot, termipankki ja termipalvelu.

TSK julkaisee erikoisalojen sanastoja ja sanaluetteloita. Nämä tallennetaan myös suoraikäyttöiseen termipankkiin TEPAan.

TSKn kirjastossa on tekniikan ja lähialojen sanastoja, käsikirjoituksia, yritysten ja laistosten sanastoja sekä koti- ja ulkomaisia sanastostandardeja.

TOIMISTO JA KIRJASTO:

Sörnäisten rantatie 25 (6 krs.)

00500 Helsinki

puh. (90) 731 5205, (90) 731 5206

Avoinna klo 8.00—16.15

(kesäisin 8.00—15.15)

Termipalvelu klo 9.00—11.00

puh. (90) 738 831

Jäsenten termipalvelu ja maksullinen

termipalvelu klo 10.00—14.00

puh. (90) 735 568

ISSN 0358-7517